

Державна податкова служба України

Головне управління ДПС
у Тернопільській області

Після постачання товарів/послуг відбувається прощення заборгованості покупця: дії в обліку з ПДВ

Державна податкова служба України

Головне управління ДПС
у Тернопільській області

Підпунктом 14.1.13 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) передбачено, зокрема, що безоплатно надані товари, роботи, послуги:

- а) товари, що надаються згідно з договорами дарування, іншими договорами, за якими не передбачається грошова або інша компенсація вартості таких товарів чи їх повернення, або без укладення таких договорів;
- б) роботи (послуги), що виконуються (надаються) без висування вимоги щодо компенсації їх вартості.

Правові наслідки припинення зобов'язання регламентовані главою 50 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV (далі – ЦКУ).

Відповідно до статті 605 ЦКУ зобов'язання припиняється внаслідок звільнення (прощення боргу) кредитором боржника від його обов'язків, якщо це не порушує прав третіх осіб щодо майна кредитора.

Згідно з підпунктами «а» і «б» п. 185.1 ст. 185 ПКУ об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПКУ.

Відповідно до п. 187.1 ст. 187 ПКУ датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше (перша подія):

дата зарахування коштів від покупця/замовника на рахунок платника податку в банку/небанківському надавачу платіжних послуг як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг, оплата яких здійснюється електронними грошима, - дата зарахування електронних грошей платнику податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, на електронний гаманець, а в разі постачання товарів/послуг за готівку - дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг - дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

Пунктами 201.1, 201.7 та 201.10 ст. 201 ПКУ визначено, що при здійсненні операцій з постачання товарів/послуг на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, уповноваженої платником особи відповідно до вимог Закону України 05 жовтня 2017 року № 2155-VIII «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» та зареєструвати її в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) у встановлені ПКУ терміни. При цьому податкова накладна складається на кожне повне або часткове постачання товарів/послуг, а також на суму коштів, що надійшли на рахунок у банку/небанківському надавачу платіжних послуг як попередня оплата (аванс).

Державна податкова служба України

Головне управління ДПС
у Тернопільській області

Згідно з п. 192.1 ст. 192 ПКУ якщо після постачання товарів/послуг здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, включаючи наступний за постачанням перегляд цін, перерахунок у випадках повернення товарів/послуг особі, яка їх надала, або при поверненні постачальником суми попередньої оплати товарів/послуг, суми податкових зобов'язань та податкового кредиту постачальника та отримувача підлягають відповідному коригуванню на підставі розрахунку коригування до податкової накладної, складеному в порядку, встановленому для податкових накладних, та зареєстрованому в ЄРПН.

Згідно з п. 198.3 ст. 198 ПКУ податковий кредит звітного періоду визначається виходячи з договірної (контрактної) вартості товарів/послуг та складається із сум податків, нарахованих (сплачених) платником податку за ставкою, встановленою п. 193.1 ст. 193 ПКУ, протягом такого звітного періоду у зв'язку з:

придбанням або виготовленням товарів та наданням послуг;
придбанням (будівництвом, спорудженням) основних фондів (основних засобів, у тому числі інших необоротних матеріальних активів та незавершених капітальних інвестицій у необоротні капітальні активи);

ввезенням товарів та/або необоротних активів на митну територію України.

Нарахування податкового кредиту здійснюється незалежно від того, чи такі товари/послуги та основні фонди почали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах провадження господарської діяльності платника податку протягом звітного податкового періоду, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду.

Податкові накладні, отримані з ЄРПН, є для отримувача товарів/послуг підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту (п. 198.6 ст. 198 ПКУ).

Пунктом 198.5 ст. 198 ПКУ передбачено, що платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до п. 189.1 ст. 189 ПКУ, та скласти не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду і зареєструвати в ЄРПН в терміни, встановлені ПКУ для такої реєстрації, зведену податкову накладну за товарами/послугами, необоротними активами придбаними/виготовленими з ПДВ (для товарів/послуг, необоротних активів, придбаних або виготовлених до 1 липня 2015 року, – якщо під час такого придбання або виготовлення суми податку були включені до складу податкового кредиту), у разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи призначаються для їх використання або починають використовуватися в неоподатковуваних ПДВ операціях, у тому числі в негосподарській діяльності платника податку.

Таким чином, у разі, якщо платником податку було відвантажено товари/надано послуги, то на дату такого відвантаження/надання у постачальника виникають податкові зобов'язання з ПДВ та обов'язок скласти та зареєструвати в ЄРПН відповідну податкову накладну за операцією з постачання таких товарів/послуг. Така зареєстрована в ЄРПН податкова накладна є підставою для віднесення покупцем сум ПДВ, зазначених у ній, до податкового кредиту.

Державна податкова служба України

Головне управління ДПС
у Тернопільській області

Якщо такі товари/послуги не були оплачені покупцем, а заборгованість за такі поставлені товари/надані послуги постачальником прощається, то таке прощення заборгованості не є підставою, визначеною п. 192.1 ст. 192 ПКУ, для коригування постачальником податкових зобов'язань та складання розрахунку коригування до податкової накладної, складеної на дату першої події за операцією – відвантаження товарів/надання послуг.

Зважаючи на те, що у разі прощення постачальником заборгованості за такі товари/послуги оплата за них покупцем не здійснюватиметься (тобто вони фактично отримані покупцем на безоплатній основі), то у податковому періоді, в якому відбувається списання кредиторської заборгованості за такі отримані та не оплачені товари/послуги, платнику податку – покупцю необхідно нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ з використанням механізму, визначеного п. 198.5 ст. 198 ПКУ (оскільки ПДВ у складі вартості отриманих товарів/послуг покупцем постачальнику фактично сплачено не було).

Гарячі лінії ГУ ДПС у Тернопільській області: <https://tr.tax.gov.ua/anonsi-ark/30680.html>

Чат-бот ДПС «StopViolationBot» t.me/StopOverpriceBot

Мобільний застосунок «Моя податкова»

Android <https://play.google.com/store/apps/details?id=my.tax.gov.ua>

iOS <https://t1p.de/lgu5a>

Для оперативної комунікації з інститутами громадянського суспільства в органах ДПС діє комунікаційна податкова платформа: tr.ikc@tax.gov.ua

Підпишись на телеграм канал t.me/tax_gov_ua

Підготовлено до друку
ГУ ДПС у Тернопільській області
січень – 2024, наклад 50 прим.